

V I Lenin
Kommunistiska internationalens tredje
kongress

Den 22 juni – 12 juli 1921

Innehåll

Teser till rapporten om RKP:s taktik (13 juni).....	1
Tal i den italienska frågan (28 juni)	5
Anmärkningar till det förslag om teser för Kommunistiska internationalens taktik som förelades tredje kongressen	8
Tal till försvar av Kommunistiska Internationalens taktik (1 juli)	12

Teser till rapporten om RKP:s taktik (13 juni)

1. RSFSR:s internationella läge

RSFSR:s internationella läge kännetecknas för närvarande av en viss jämvikt, som visserligen är ytterst labil men dock har skapat ett säreget världspolitiskt läge.

Det säregna består i följande: å ena sidan är den internationella bourgeoisie fylld av ursinnigt hat och fiendskap mot Sovjetryssland och beredd att när som helst kasta sig över det för att strypa det. Å den andra har alla försök till militär intervention, vilka kostat denna bourgeoisie hundratals miljoner franc, slutat med fullständigt misslyckande, trots att sovjetmakten vid den tiden var svagare än vad den är nu och att de ryska godsägarna och kapitalisterna hade hela arméer på RSFSR:s territorium. Oppositionen mot kriget med Sovjetryssland har i hög grad stärkts i alla kapitalistiska länder, den ger näring åt proletariats revolutionära rörelse och sprider sig till mycket breda massor av småborgerliga demokrater. Intressemotsättningen mellan de olika imperialistiska länderna har skärpts och blir alltmer akut för varje dag som går. Den revolutionära rörelsen bland de hundratals miljonerna inom österns förtryckta folk växer med påfallande styrka. Resultatet av alla dessa omständigheter är, att den internationen blivit ur stånd att strypa Sovjetryssland, trots att den är mycket starkare än vårt land, och att den nödgats att för en tid erkänna eller till hälften erkänna Sovjetryssland och sluta handelsavtal med det.

Resultatet är ett jämviktsläge som, fastän det är ytterst osäkert och labilt, likväl gör det möjligt för den socialistiska republiken att existera – naturligtvis inte för någon längre tid – i den kapitalistiska omringningen.

2. Det internationella styrkeförhållandet mellan klasserna

Detta sakläge har gett upphov till följande internationella styrkeförhållande mellan klasserna:

Den internationella bourgeoisie, som berövats möjligheten att föra ett öppet krig mot Sovjetryssland, förhåller sig avvaktande och lurar på ett tillfälle då omständigheterna skall tillåta den att återuppta kriget.

Proletariatet i de framskridna kapitalistiska länderna har redan överallt bildat ett eget avantgarde, de kommunistiska partierna, som befinner sig i tillväxt och oavslutligt går fram mot att vinna majoriteten av proletariatet i alla länder och undergräver inflytandet för de gamla tradeunionistiska byråkraterna och arbetarklassens överskikt i Amerika och Europa, vilket korrumpierats genom imperialistiska privilegier.

De kapitalistiska ländernas småborgerliga demokrater, vilkas mest framskridna del representeras av Andra internationalen och 2 1/2-internationalen, utgör för närvarande kapitalismens viktigaste stöd, eftersom de alltjämt har inflytande på flertalet eller en betydande del av de inom industrin och handeln sysselsatta arbetarna och tjänstemännen, vilka är rädda för att i händelse av en revolution förlora sitt relativa, kalkborgerliga välstånd, som de imperialistiska privilegierna skapat. Men den tilltagande ekonomiska krisen försämrar överallt läget för de breda massorna, vilket, jämte det alltmer uppenbara faktum att nya imperialistiska krig är oundvikliga om kapitalismen består, i allt högre grad undergräver detta stöd.

De arbetande massorna i de koloniala och halvkoloniala länderna, vilka utgör det väldiga flertalet av jordens befolkning, väcktes till politiskt liv redan i början av 1900-talet, särskilt genom revolutionerna i Ryssland, Turkiet, Persien och Kina. Det imperialistiska kriget 1914-18 och sovjetmakten i Ryssland förvandlar slutgiltigt dessa massor till en aktiv faktor i världs-

politiken och i det revolutionära nedbrytandet av imperialismen, även om de bildade källborgarna i Europa och Amerika, ledarna för Andra internationalen och 21/2-internationalen medräknade, envist vägrar att inse detta. Brittiska Indien går i spetsen för dessa länder, och där växer revolutionen desto snabbare, ju starkare å ena sidan industri- och järnvägsproletariatet blir och ju brutalare å andra sidan den terror är som utövas av engelsmännen, vilka allt oftare tillgriper massakrer (Amritsar), offentlig prygel m m.

3. Styrkeförhållandet mellan klasserna i Ryssland

Det inre politiska läget i Sovjetryssland bestäms genom det faktum att här, för första gången i världshistorien, under en hel rad år har funnits endast två klasser: proletariatet, som under årtionden fostrats av en mycket ung men dock modern maskinell storindustri, och småbönderna, som utgör det övervägande flertalet av befolkningen.

De stora jordägarna och kapitalisterna i Ryssland har inte försvunnit, men de har underkastats fullständig expropriation och är i politiskt avseende totalt slagna som klass, av vilken rester har gömt sig bland sovjetmaktens statliga, tjänstemän. Sin klassorganisation har de bevarat utomlands som emigranter; den omfattar sannolikt 1,5 till 2 miljoner personer samt förfogar över mer än 50 dagstidningar tillhörande alla borgerliga och "socialistiska" (dvs småborgerliga) partier, rester av armén och talrika förbindelser med den internationella bourgeoisin. Dessa emigranter strävar med alla krafter och medel efter att förintä sovjetmakten och återställa kapitalismen i Ryssland.

4. Proletariatet och bönderna i Ryssland

Med ett sådant inre läge i Ryssland är den viktigaste aktuella uppgiften för dess proletariat såsom härskande klass att på ett riktigt sätt fastställa och genomföra de åtgärder som är nödvändiga för att leda bönderna, att få till stånd ett fast förbund med dem och att vidta mått och steg för gradvis övergång till en kollektiverad, mekaniserad stordrift i jordbruket. Denna uppgift är särskilt svår i Ryssland, både till följd av vårt lands efterblivenhet och till följd av dess ytterliga ruiner under de sju åren av imperialistiskt krig och inbördeskrig. Men även bortsett från dessa specifika omständigheter är detta en av de mycket svåra uppgifter i ett socialistiskt uppbygge som kommer att resa sig för alla kapitalistiska länder – måhända med undantag för England. Men även i fråga om England får man inte glömma, att medan de små arrendatorerna i jordbruket där bildar en särskilt fåtalig klass, så är i stället andelen arbetare och tjänstemän med en småborgerlig levnadsstandard synnerligen hög tack vare det faktiska slavarbete som utförs av hundratals miljoner människor i Englands koloniala "besittningar".

Därför består betydelsen av den epok som Ryssland genomgår – med hänseende till den proletära världsrevolutionens utveckling som en enhetlig process – i att praktiskt pröva och verifiera det makthavande proletariatets politik gentemot den småborgerliga massan.

5. Militärförbundet mellan proletariatet och bönderna i RSFR

Grunden till ett riktigt förhållande mellan proletariatet och bönderna i Sovjetryssland lades åren 1917-21, då kapitalisternas och godsägarnas invasion, stödd av hela världsbourgeoisin och av den småborgerliga demokratins alla partier (socialistrevolutionärerna och mensjevikererna) gav upphov till, stärkte och utformade ett militärförbund mellan proletariatet och bönderna för att försvara sovjetmakten. Inbördeskriget är klasskamp i dess bittraste form, och ju häftigare denna kamp är, desto snabbare förkolnar i dess flammor alla småborgerliga illusioner och fördomar, desto tydligare visar den praktiska erfarenheten även de mest efterblivna bondeskikten att endast proletariatets diktatur kan rädda bönderna, att socialistrevolutionärerna och mensjevikererna faktiskt bara är godsägarnas och kapitalisternas lakejer.

Men medan militärförbundet mellan proletariatet och bönderna var – och måste vara – den primära formen av deras fasta förbund, så hade det inte kunnat bestå ens några få veckor utan ett visst ekonomiskt förbund mellan dessa klasser. Bönderna erhöll från arbetarstaten all jord samt skydd mot godsägarna och kulakerna; arbetarna har av bönderna fått livsmedel på kredit tills storindustrin återuppsyggs.

6. Övergången till ett riktigt ekonomiskt förhållande mellan proletariatet och bönderna

Förbundet mellan småbönderna och proletariatet kan bli fullt normalt och stabilt ur socialistisk synvinkel först då ett fullständigt återställande av transportväsendet och storindustrin gör det möjligt för proletariatet att i utbyte mot livsmedel ge bönderna alla produkter de behöver för egen del och för att modernisera jordbruksdriften. Detta kunde inte uppnås genast, så ytterligt ruinerat som landet var. Överskottsrekvisitionen var den åtgärd som den bristfälligt organiserade staten närmast kunde tillgripa för att hålla stånd i det oerhört svåra kriget mot godsägarna. Missväxten och foderbristen 1920 skärpte ännu mer böndernas redan förut svåra nödläge och gjorde det till en tvingande nödvändighet att omedelbart övergå till naturaskatt.

Den moderata naturaskatten kommer genast att medföra en avsevärd förbättring av böndernas läge och samtidigt sporra dem att utöka den besådda arealen och förbättra jordbruket.

Naturaskatten innebär en övergång från rekvisition av böndernas alla spannmålsöverskott till ett riktigt socialistiskt produktutbyte mellan industrin och jordbruket.

7. Betingelser för att sovjetmakten skall kunna tillåta kapitalism och koncessioner, samt betydelsen av detta

Naturaskatten innebär helt naturligt, att bonden fritt kan förfoga över de överskott som återstår sedan skatten erlagts. Eftersom staten inte är i stånd att förse bonden med alster från de socialistiska fabrikerna i utbyte mot alla dessa överskott, betyder friheten att driva handel med dessa överskott ofrånkomligen frihet för kapitalism att utvecklas.

Inom de angivna gränserna är detta dock inte alls farligt för socialismen, så länge transportväsendet och storindustrin förblir i proletariatets händer. Tvärtom, i ett ytterligt ruinerat och efterblivet småbondeland är det fördelaktigt och nödvändigt att utveckla (givetvis endast i viss grad) en kapitalism, som kontrolleras och regleras av den proletära staten (dvs "stats"-kapitalism i denna mening av ordet), eftersom detta kan driva fram ett *omedelbart* uppsving i bondejordbruket. Detta gäller ännu mera koncessionerna: utan att på något sätt upphäva nationaliseringen utarrenderar arbetarstaten vissa gruvor, skogsområden, oljefält m m till utländska kapitalister för att av dem erhålla ytterligare utrustning och maskiner, som gör det möjligt för oss att snabbare återställa den sovjetiska storindustrin.

Betalningen till koncessionärerna i form av en del högvärdiga produkter är utan tvivel en tribut som arbetarstaten erlägger åt världsbourgeoisin. Utan att på något sätt skylta över detta måste vi klart inse att det är fördelaktigt för oss att betala denna tribut, bara vi därmed kan påskynda vår storindustris återupprättande och få till stånd en avsevärd förbättring av arbetarnas och böndernas läge.

8. Framgångar för vår livsmedelspolitik

Sovjetrysslands livsmedelspolitik var under åren 1917-21 förvisso mycket hård och bristfällig och gav upphov till många övergrepp. Det begicks en rad fel vid dess genomförande. Men i stort sett var det den enda möjliga politiken under de förhållanden som då rådde. Och den

fullgjorde sin historiska uppgift: den räddade den proletära diktaturen i ett ruinerat och efterblivet land. Det är ett obestriddigt faktum, att den gradvis har förbättrats. Under det första året som vi helt innehade makten (från den 1 augusti 1918 till den 1 augusti 1919) insamlade staten 110 miljoner pud spannmål, under det andra året 220 miljoner och under det tredje året över 285 miljoner pud. Nu, då vi redan har praktisk erfarenhet, ställer vi som uppgift och räknat med att kunna uppbringa 400 miljoner pud (naturaskatten beräknas inbringa 240 miljoner pud). Endast om arbetarstaten verkligen förfogar över ett tillräckligt förråd av livsmedel kan den säkert stå på egna ben ekonomiskt, trygga ett om än långsamt så dock oavslåligt återställande av storindustrin och skapa ett riktigt finanssystem.

9. Socialismens materiella grundval och planen for Rysslands elektrifiering

En maskinell storindustri, som är i stånd att omorganisera också jordbruket, är den enda möjliga materiella grundvalen för socialism. Men vi får inte inskränka oss till denna allmänna tes. Den måste konkretiseras. Den storindustri som motsvarar den moderna teknikens nivå och är i stånd att omorganisera jordbruket inbegriper elektrifiering av hela landet. Vi måste ta itu med det vetenskapliga arbetet på att göra upp en plan för en sådan elektrifiering av RSFSR, och det har vi också gjort. Under medverkan av över 200 av de bästa forskarna, ingenjörerna och agronomerna i Ryssland har detta arbete nu slutförts och offentliggjorts i ett omfångsrikt band, och det godkändes i stort sett av den 8:e allryska sovjetkongressen i december 1920. Förberedelser har redan vidtagits för att inkalla en allrysk kraftteknikerkongress, vilken skall sammanträda i augusti 1921 och ingående granska denna plan, varefter den slutgiltigt skall stadfästas av staten. Den första etappen i elektrifieringsplanen beräknas ta tio år att genomföra och kommer att kräva ungefär 370 miljoner arbetsdagar.

Medan vi 1918 hade åtta nybyggda kraftverk (med en sammanlagd effekt på 4 757 kilowatt), så steg denna siffra 1919 till 36 (1 648 kW) och 1920 till 100 (8 699 kW).

Hur blygsamt detta än må vara för vårt väldiga land, så har dock början gjorts, arbetet har kommit igång och går allt bättre. Efter det imperialistiska kriget, sedan miljoner krigsfångar i Tyskland lärt känna modern avancerad teknik, efter de svåra men härdande erfarenheterna under det treåriga inbördeskriget är den ryske bonden inte längre densamme som i gamla tider. För varje månad ser han allt klarare och tydligare, att endast proletarietets ledarskap förmår befria småbrukarmassorna från kapitalets slaveri och föra dem till socialismen.

10. Den "rena demokratin", Andra och 2½-Internationals, socialist-revolutionärernas och mensjevnikernas roll som kapitalets bundsförvanter

Proletariatets diktatur innebär inte att klasskampen inställs, utan den går vidare i ny form och med nya vapen. Så länge klasserna finns kvar, så länge den i ett land störtade bourgeoisin tioudubblar sina attacker mot socialismen i internationell skala, är denna diktatur nödvändig. Under övergångstiden är det ofrånkomligt att småbondeklassen uppvisar en rad omsvingningar. De med övergången förknippade svårigheterna samt bourgeoisins inflytande framkallar oundvikligt tid efter annan stämmingsomslag hos denna massa. Proletariatet, som har försvagats och i viss mån deklasserats genom att grundvalen för dess tillvaro, den maskinella storindustrin, ödelagts, står inför den ytterst svåra och väldiga historiska uppgiften att hålla ut trots denna vacklan och slutföra sitt verk att befria arbetet från kapitalets ok.

Det politiska uttrycket för småbourgeoisins vacklan är den politik som bedrivs av de småborgerliga demokratiska partierna, dvs partierna inom Andra internationals och 2½-

internationalen, till vilka i Ryssland socialistrevolutionärerna och mensjevikererna hör. Dessa partier, som nu har sina generalstabar och tidningar utomlands, bildar faktiskt block med hela den borgerliga kontrarevolutionen och tjänar den troget.

Den ryska storbourgeoisins kloka ledare och i spetsen för dem Miljukov, ledaren för ”kadet”-partiet (de ”konstitutionella demokraterna”), har helt klart, exakt och öppet bedömt den roll som de småborgerliga demokraterna, dvs socialistrevolutionärerna och mensjevikererna, spelar. I samband med myteriet i Kronstadt, i vilket mensjevikererna, socialistrevolutionärerna och vitgardisterna förenade sina krafter, uttalade sig Miljukov för parollen ”Sovjeter utan bolsjeviker” (Pravda nr 64, 1921, citerat efter paristidningen Poslednije Novosti). Han utvecklade denna tanke och skrev, att socialistrevolutionärerna och mensjevikererna bör ”mötas med stora famnen”, emedan uppgiften att *inleda övertagandet* av makten från bolsjevikererna åvilar dem. Miljukov, storbourgeoisins ledare, drar den riktiga lärdomen av alla revolutioner, vilka har visat att de småborgerliga demokraterna inte förmår behålla makten, utan ständigt endast tjänar som täckmantel för borgerlig diktatur, endast som ett trappsteg till bourgeoisins allenavälde.

Den proletära revolutionen i Ryssland bekräftar om och om igen denna lärdom från 1789-94 och 1848-49, den bekräftar vad Friedrich Engels skrev i ett brev till Bebel den 11 december 1884:

”Men det hindrar inte att den” (den rena demokratin) ”i ett revolutionärt ögonblick ... temporärt kan få betydelsen av hela den borgerliga och även den feodala regimens sista räddningsankare ... Sålunda stödde hela den feodal-byråkratiska massan från mars till september 1848 liberalerna i syfte att hålla de revolutionära massorna nere ... I varje fall kommer vår enda motståndare vid tiden för krisen och dagen efter den att utgöras av den samlade reaktionen, grupperad kring den rena demokratin, och detta, menar jag, får man inte förlora ur sikte.” (Publicerat på ryska i tidningen Kommunistitjeskij Trud nr 360, den 9 juni 1921, i kamrat V Adoratskij's artikel ”Marx och Engels om demokratin”. På tyska i boken ”Friedrich Engels”, Politisches Vermächtnis, Internationale Jugendbibliothek, nr 12, Berlin 1920, s 19.)

Moskva, Kreml, den 13 juni 1921

Publicerat som broschyr av Kominterns pressavdelning i Moskva 1921
V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 44, s 3-12

Tal i den italienska frågan (28 juni)

Kamrater! Jag skulle i främsta rummet vilja svara kamrat Lazzari. Han sade: ”Anför konkreta fakta –inte ord”. Utmärkt. Men om vi undersöker de reformistiskt-opportunistiska tendensernas utveckling i Italien, vad blir då det – ord eller fakta? I edra tal och i hela er politik lämnar ni ur sikte en omständighet, som är mycket betydelsefull för den socialistiska rörelsen i Italien, nämligen att inte bara denna tendens, utan även en opportunistisk-reformistisk grupp sedan länge existerar. Jag minns ännu mycket väl den tid, då Bernstein började sin opportunistiska propaganda, som slutade med socialpatriotism och förräderi samt II Internationals bankrutt. Ända från denna tid känner vi Turati inte bara till namnet utan även ifråga om propagandan i det italienska partiet och inom den italienska arbetarrörelsen, vilka han organiserat under de 20 år, som förflutit sedan dess. Den knappa tiden ger mig inte möjlighet att grundligt studera det material, som rör det italienska partiet, men det referat av Turatis och hans vänners konferens i Reggio-Emilia, som publicerats i en av de italienska borgerliga tidningarna – jag minns inte längre, om det var *Stampa*^{*} eller *Corriere della Sera*^{*} – anser jag

^{*} *Stampa* = Pressen, en italiensk borgerlig tidning, som utgavs i Turin. – *Red.*

vara de viktigaste dokumenten. Detta jämförde jag med det som publicerades i Avanti. Är inte detta bevis tillräckligt? I dispyten med Serrati och hans vänner uttalade vi efter Kommunistiska Internationalens II kongress öppet och exakt vår övertygelse om situationen. Vi förklarade för dem, att det italienska partiet inte kan bli kommunistiskt, så länge det tolererar sådana personer som Turati inom sina led.

Vad är då detta – politiska fakta eller återigen bara ord? Men när vi efter Kommunistiska Internationalens II kongress öppet uppmanade det italienska proletariatet: ”Gå inte i förbund med reformisterna, med Turati” – och när Serrati började publicera en rad artiklar mot Kommunistiska Internationalen i den italienska pressen och sammankallade reformisterna till ett särskilt rådslag –är då allt detta bara ord? Det var mer än en brytning, det var redan att bilda ett nytt parti. Man måste vara blind för att inte se det. Dokumentet ifråga har avgörande betydelse för denna fråga. Alla, som deltog i konferensen i Reggio-Emilia, måste uteslutas ur partiet: de är mensjeviker – inte ryska utan italienska mensjeviker. Lazzari sade: ”Vi känner det ryska folkets psykologi”. Själv skulle jag inte våga göra ett sådant påstående om det ryska folket – men det är inte det viktiga. ”De italienska socialisterna förstår gott den italienska folksjälen” – påstod Lazzari. Möjligt, jag bestrider det inte. Men den italienska mensjevismen känner de inte till, ifall man skall räkna med konkreta fakta och med den hårdnackade oviljan mot att utrota den. Vi är tvungna att säga: hur beklagligt det än är, måste vi bekräfta vår Exekutivkommittés resolution. Ett parti, som tolererar sådana opportunister och reformister som Turati i sina led, kan inte tillhöra Kommunistiska Internationalen.

”Varför ändra partiets namn? – frågar kamrat Lazzari. – Det är ju fullständigt tillfredsställande”. Men vi kan inte dela en dylik uppfattning. Vi känner II Internationalens historia, dess fall och bankrutt. Känner vi då inte det tyska partiets historia? Och vet vi kanske inte, att tyska arbetarrörelsens största olycka är, att det inte genomförde en brytning redan före kriget? Det kostade 20.000 arbetare livet, vilka av scheidemännen och centristerna utlämnades åt den tyska regeringen tack vare deras polemik och klagomål mot de tyska kommunisterna.

Och ser vi då inte nu samma bild framför oss i Italien? Det italienska partiet har aldrig varit verkligt revolutionärt. Dess största olycka är, att det inte bröt med mensjevikerna och reformisterna redan före kriget och att de senare fortsatte att tillhöra partiet. Kamrat Lazzari säger: ”Vi erkänner fullkomligt nödvändigheten att bryta med reformisterna; den enda meningskiljaktigheten består bara däri, att vi inte ansåg det nödvändigt att fullborda brytningen före kongressen i Livorno”. Men fakta talar ett annat språk. Det är inte första gången vi behandlar frågan om den italienska reformismen. När vi förlidet år diskuterade med Serrati om detta, frågade vi honom: ”Förlåt, men varför kan inte brytningen inom det italienska partiet genomföras nu, varför måste den uppskjutas?” Vad svarade Serrati oss härpå? – Ingenting. Och då kamrat Lazzari citerar en artikel av Frossard, där det talas om att ”man måste vara skicklig och klok”, ser han häri tydligen ett argument till sin fördel och mot oss. Jag tror han misstar sig. Det är tvärt om ett utmärkt argument till vår fördel och mot kamrat Lazzari. Vad skall de italienska arbetarna säga, när han blir tvungen att klargöra för dem sitt beteende och sitt utträde? Vad skall ni svara dem, ifall de anser vår taktik vara klok och skicklig i jämförelse med den kvasikommunistiska vänsterns sicksack – denna vänster, som inte alltid är ens kommunistisk utan betydligt oftare påminner om anarkismen?

Vad avser Serrati och hans parti med alla anekdoter om att ryssarna bara skulle önska, att man imiterade dem? Det är just motsatsen vi kräver. Det räcker inte med att kunna lära sig kommunistiska resolutioner utantill och att vid varje tillfälle använda revolutionära talesätt. Det räcker inte, och vi är på förhand emot kommunister, som kan ena eller andra resolutionen

* Corriere della Sera = Aftonkuriren, utgiven i Milano, en av de mest spridda italienska borgerliga tidningarna. – Red.

utantill. Den första förutsättningen för verklig kommunism är brytning med opportunisterna. Men de kommunister som skriver under på det, om er vi att tala fullständigt fritt och öppet, och med full rätt och fullt mod skall vi säga dem: ”Gör inga dumheter; var kloka och skickliga”. Men så kommer vi att tala endast med de kommunister, som brutit med opportunisterna, vilket man ännu inte kan säga om er. Och därför upprepar jag: jag hoppas att kongressen stadfäster Exekutivkommitténs resolution. Kamrat Lazzari sade: ”Vi befinner oss i förberedelseperioden”. Det är rena sanningen. Vi befinner oss i förberedelseperioden. Första tapen i denna period är brytning med mensjevikerna, i likhet med den brytning med våra mensjeviker, som vi själva genomförde år 1903. Och av det faktum att det tyska partiet inte brutit med mensjevikerna, lider hela den tyska arbetarklassen under den långa och utmattande efterkrigsperioden i den tyska revolutionens historia.

Kamrat Lazzari säger, att det italienska partiet genomgår en förberedelseperiod. Det erkänner jag fullkomligt. Och den första etappen är en allvarlig, slutgiltig, otvetydig och avgörande brytning med reformismen. Och då kommer massan helt att bli för kommunismen. Den andra etappen kommer inte alls att bestå i ett upprepande av revolutionära paroller. Den kommer att bestå i godkännandet av våra kloka och skickliga beslut, vilka alltid kommer att lyda och alltid kommer att upprepa: de grundläggande revolutionära principerna måste anpassas till de olika ländernas säregenheter.

Revolutionen i Italien kommer att försiggå annorlunda än i Ryssland. Den kommer att börja på ett annat sätt. Hur då? Det vet varken ni eller vi. De italienska kommunisterna är inte alltid tillräckligt kommunistiska. Fanns det en enda kommunist, som utmärkte sig under fabriks-ockupationen i Italien? Nej, det existerade då ännu ingen kommunism i Italien; man kan tala om en viss anarkism, men absolut inte om marxistisk kommunism. Denna kan endast bildas och inympas hos arbetarmassorna genom den revolutionära kampens erfarenhet. Och det första steget på denna väg är en slutgiltig brytning med mensjevikerna, vilka under mera än 20 år samverkat och arbetat tillsammans med den borgerliga regeringen. Det är mycket möjligt, att Modigliani, som jag hade tillfälle att i någon mån iaktta på konferenserna i Zimmerwald och Kienthal, är en tillräckligt slug politiker för att inte inträda i en borgerlig regering utan stanna i det socialistiska partiet centrum, där han kan göra bourgeoisien betydligt större nytta. Men gruppen Turati & Co:s hela teoretiska inställning, hela propaganda och hela agitation är redan ett samarbete med bourgeoisien. Har inte detta blivit bevisat genom de talrika citat, som anfördes i Gennaris tal? Ja, det är den enhetsfront, som Turati redan förberett. Jag måste därför säga kamrat Lazzari: Med sådana tal som ni och kamrat Serrati hållit här, förberedes inte revolutionen utan den desorganiserar. (*Rop: ”Bravo!” Applåder.*)

I Livorno* hade ni en betydande majoritet. Ni hade 98.000 röster mot 14.000 reformistiska och 58.000 kommunistiska. I ett land som Italien, med dess bekanta traditioner och utan tillräcklig förberedelse för en brytning, betyder nämnda antal en stor framgång för kommunisterna, när det gäller uppkomsten av en rent kommunistisk rörelse.

Denna stora seger är ett påtagligt bevis för det faktum att arbetarrörelsen i Italien kommer att utvecklas snabbare än vår rörelse i Ryssland, ty om ni känner siffrorna beträffande vår rörelse, så vet ni att vi i mars (februari) 1917, efter tsarismens fall och under den borgerliga republikens tid, ännu utgjorde minoriteten i jämförelse med mensjevikerna. Det var efter 15 års förbittrade strider och brytningar. Vi tillät inte högerflygeln att utveckla sig, och det var inte så enkelt som ni tror, när ni talar om Ryssland i ringaktande ton. I Italien kommer utvecklingen ovillkorligen att försiggå annorlunda. Efter 15 års kamp mot mensjevikerna och efter

* Livorno stad i Italien. Lenin syftar på det italienska socialistiska partiets kongress i Livorno i januari 1921, där den grupp, som leddes av Serrati, vägrade att bryta med 14.000 reformister och föredrog att bryta med 58.000 kommunister. – *Red.*

tsarismens fall började vi arbeta med ett betydligt mindre antal anhängare. Ni hade 58.000 kommunistiskt sinnade arbetare mot 98.000 förenade centrister, vilka intog en obestämd position. Detta är ett bevis, ett faktum, som ovillkorligen måste övertyga alla, som inte vill blunda för de italienska arbetarnas massrörelse. Allt kommer inte med en gång. Men redan detta tjänar som bevis, att arbetarmassorna är för oss – inte de gamla ledarna, byråkraterna, professorerna eller journalisterna – utan den verkligt exploaterade klassen, de exploaterades avantgarde. Och det är beviset på det stora fel ni begick i Livorno. Det är ett faktum. Ni förfogade över 98.000 röster, men ni föredrog att gå med 14.000 reformister mot 58.000 kommunister. Även om dessa kommunister inte hade varit verkliga kommunister, om de endast hade varit anhängare av Bordiga – vilket är osanning, ty efter II kongressen förklarade Bordiga fullkomligt lojalt att han tar avstånd all anarkism och antiparlamentarism – så skulle ni ha gått med dem. Vad gjorde ni? Ni föredrog att förena er med de 14.000 reformisterna och bryta med de 58.000 kommunisterna – och detta är det allra bästa beviset för att Serratis politik var en olycka för Italien. Vi har aldrig velat, att Serrati i Italien skulle efterapa den ryska revolutionen. Det vore dumt. Vi är tillräckligt förnuftiga och smidiga för att undvika denna dumhet. Men Serrati har bevisat, att hans politik i Italien var oriktig. Det är möjligt, att han var tvungen att manövrera. Det var detta uttryck, som han oftast upprepade här för ett år sedan. Han sade: ”Vi förstår att manövrera, vi vill inte göra en slavisk efterapning. Det vore idioti. Vi kommer att bli tvungna att manövrera för att framkalla en brytning med opportunisten. Det kan ni ryssar inte göra. Vi italienare är skickligare i detta avseende. Det skall vi allt få se.” Och vad såg vi? Serrati manövrerade utomordentligt. Han bröt med de 58.000 kommunisterna. Och nu, kamrater, kommer han rasande hit och säger: ”Om ni stöter bort oss, så råkar massorna i förvirring.” Nej, kamrater, ni misstar er. Arbetarmassorna i Italien har nu råkat i förvirring, och det blir till nytta för dem, om vi säger: ”Välj, kamrater italienska arbetare, välj mellan Kommunistiska Internationalen, som aldrig kräver att ni slaviskt skulle efterapa ryssarna, och mensjevikerna, vilka vi känner sedan 20 år och vilka vi aldrig kommer att tåla som grannar inom den äkta revolutionära Kommunistiska Internationalen.” Det är vad vi kommer att säga till de italienska arbetarna. Resultat kan inte betvivlas. Arbetarmassorna kommer att följa oss.

Anmärkingar till det förslag om teser för Kommunistiska internationalens taktik som förelades tredje kongressen

Brev till G. J. Zinovjev *

Saken är den att Levi i mycket *har rätt politiskt*. Tyvärr har han gjort en rad disciplinbrott, varför partiet har uteslutit honom.

Thalheimers och Béla Kuns teser är i grunden politiskt felaktiga. Det är frasmakeri och lek med vänsterord.

* Detta dokument skrevs i anslutning till utkastet till teserna om taktiken för Kommunistiska internationalens tredje kongress. Arbetet att utarbeta dessa teser hade uppdragits åt den ryska delegationen vid kongressen.

Den 1 juni 1921 skickade Radek till Lenin ett utkast till teser med ändringar som föreslagits av A. Thalheimer och Bela Kun samt ett eget utkast som de sammanställt. På kuvertet som innehöll detta material nedtecknade Lenin ned sina första kommentarer till utkastet till teser om taktiken och skrev sedan ned sina anmärkingar i mer detalj enligt nedan.

I överensstämmelse med Lenins anvisningar omarbetades förslaget till teser och diskuterades vid förberedande sammanträden med flera delegationer och framlades kongressen av den ryska delegationen. Den 1 juli höll Lenin ett tal till försvar av Kommunistiska internationalens taktik (se *Tal den 1 juli till försvar av Kommunistiska Internationalens taktik*). Den 12 juli antogs teserna enhälligt av kongressen (se [Kominterns tredje kongress](#)) (Noten översatt från engelska upplagan av *Collected Works* vol 42 av MF)

Radek vacklar och har förstört sitt ursprungliga utkast genom en rad eftergifter åt ”vänsterns” dumheter. Redan hans första ”eftergift” är så betecknande som möjligt: i första punkten av sina teser, ”Umgrenzung der Fragen”^{*}, hade han tidigare ”att vinna arbetarklassens majoritet (för kommunismens principer)” (Obs!) Det har förändrats (verballhorn[†]) till ”att vinna *de socialt avgörande* delarna av arbetarklassen”.

En riktig pärla! Att i detta sammanhang försvaga nödvändigheten att ”för kommunismens principer” vinna just *majoriteten* av arbetarklassen är hur absurt som helst.

För maktens erövring behövs det *under vissa betingelser* (inklusive att majoriteten av arbetarklassen redan vunnits *för kommunismens principer*) att majoriteten av de socialt avgörande delarna av arbetarklassen sätter in en *stöt* på den avgörande punkten.

Att förändra, verballhornen, denna sanning på så sätt, att man i första punkten i Kommunistiska internationalens allmänna uppgifter om arbetarklassens vinnande *för kommunismens principer försvagar* tesen om nödvändigheten att erövra *majoriteten* av arbetarklassen – det är ett typexempel på Béla Kuns och Thalheimers enfald (den senare, fan må ta honom, gör ett respektabelt intryck men skulle i verkligheten behöva en riktig risbastu) och – Radeks *ivriga medgörlighet*.

Radeks teser var alltför långa, utan benstomme och utan en politisk medelpunkt. Och Radek urvattnade dem *ännu mer*, förstörde dem helt och hållet.

Jag vet inte vad som kan göras. Alltför mycket har förspillts – både tid och arbete.

Om ni inte önskar en öppen strid på kongressen så föreslår jag:

1. Att redan idag (eftersom Bucharin påstår att ni senast idag måste avgöra det viktigaste; bäst vore att skjuta på det) genom noggrann omröstning helt och hållet förkasta Thalheimers och Béla Kuns teser som i grunden felaktiga. Det måste skrivas upp. Om ni inte gör det och går med på eftergifter så går allt åt pepparn.
2. Att Radeks första utkast, utan de ”förbättringar” som jag gav ett exempel på, skall tas till grundval.
3. Att 1-3 personer skall få i uppdrag att förkorta och rätta till texten så att den förses med benstomme (om det är möjligt!) och verkligen exakt och otvetydigt skjuter följande huvudidéer i förgrunden:

De kommunistiska partierna har ännu ingenstans vunnit majoriteten (av arbetarklassen), vare sig för organiserad ledning eller ens för kommunismens principer. Det är grundvalen. Att ”försvaga” detta fundament för den enda förnuftiga taktiken är *brottsligt lättsinne*.

Härav följer: revolutionära utbrott kan inte desto mindre inträffa mycket snart eftersom det förekommer rikligt med explosivt material i Europa; en lätt seger för arbetarklassen är också möjlig – i undantagsfall. Men det vore absurt att nu bygga Kommunistiska internationalens taktik på denna möjlighet, det vore absurt och skadligt att skriva och tro att propagandans tid skulle vara över och handlingens tid börja.

Kommunistiska internationalen måste bygga sin taktik på ett oavlatligt och systematiskt arbete på att vinna *majoriteten av arbetarklassen*, i första hand *inom de gamla fackföreningarna*. Då kommer vi absolut att segra vilken vändning händelseförloppet än tar. Att för kort tid ”segra” när händelseutvecklingen är enastående gynnsam kan även en dåre.

^{*} Avgränsning av frågekretsen, frågedefiniering. – *Red.*

[†] Försämrats genom förmenta förbättringar. – *Red.*

Härav följer: det ”öppna brevets” taktik måste tillämpas överallt. * Detta måste sägas utan krumbukter, klart och tydligt, eftersom alla vacklanden beträffande det ”öppna brevet” är högst skadliga, högst skändliga och *högst spridda*. Det är ingenting att dölja. Alla som inte förstått hur absolut nödvändig det ”öppna brevets” taktik är måste *uteslutas* ur Kommunistiska internationalen senast en månad efter tredje kongressen. Jag inser nu klart mitt fel när jag röstade på KAPD:s upptagning, det måste rättas till snabbt och i full mån.

I stället för långrandiga vidlyftigheter som hos Radek vore det bättre att översätta hela det ”öppna brevet” (på tyska: anföra det i dess helhet) och ingående förklara dess betydelse och att det kan användas som mönster.

Det tycker jag att räcker för en *allmän* resolution om taktiken.

Endast på detta sätt kan *tonen* anges. Huvudtanken kommer att framstå klart och tydligt. Inga oklarheter. Ingen skall kunna utläsa vad han bara vill (som hos Radek).

Då skulle Radeks ursprungliga text förkortas till högst en fjärdedel.

Det är på tiden att vi upphör att skriva och anställa omröstning om *broschyrer* i stället för tesar. Även om vi alla är överens så är enskilda fel oundvikliga i detta system. Och när det saknas benstomme och tvister pågår så kommer vi att råka ut för *stora* fel och förfuska allt.

Och sedan kan vi lägga till, om ni ansätts av skrivklåda: på grundvalen av denna taktik, bl. a., som exempel, inte som princip utan just som exempel.

Vidare.

Att slå samman Serrati och Levi i samma sorts ”opportunism” är dumt. Serrati har gjort fel; vad för fel? Det bör sägas klart och tydligt att det är i den *italienska* frågan och inte i den allmäntaktiska. Att han gick isär med kommunisterna och inte uteslöt reformisterna, Turati & Co. Så länge ni inte har rättat till detta förblir ni *utanför* Kommunistiska internationalen, kamrater italienare. Vi utesluter er.

Och till de italienska kommunisterna ett allvarligt råd och *krav*: Sätt inte näsan i vädret, lek inte med vänsterord utan arbeta energiskt, tålmodigt och skickligt på att **övertyga** flertalet *arbetare* bland Serratis anhängare och dra dem över på er sida. ”Fallet Levi” bottnar inte i den allmänna taktiken utan i värderingen av Märzaktion [marsaktionen – *Red*], i den tyska frågan. Brandler säger att situationen var defensiv, att regeringen provocerade.

Låt oss utgå från att det stämmer, att det är faktum. Vilken slutsats följer i så fall?

1. Att alla ropen om offensiv – och de var otaliga – var felaktiga och olägliga.

* Det öppna brevet (*Offener Brief*) från Förenade tyska kommunistpartiets centralkommitté till det Tyska socialistpartiet, det Oavhängiga tyska socialdemokratiska partiet, det Tyska kommunistiska arbetarpartiet och alla fackföreningar publicerades i *Die Rote Fahne* 8 januari 1921. Förenade tyska kommunistpartiet uppmanade alla arbetare, fackföreningar och socialistiska organisationer att förena sina krafter för att bekämpa den framväxande reaktionen och kapitalisternas angrepp på det arbetande folkets vitala rättigheter. Programmet för enhetsaktionen innehöll krav på högre pensioner för lytta krigsveteraner; avskaffande av arbetslösheten; förbättrandet av landets finanser på bekostnad av monopolen; införandet av fabrikskommittékontroll över alla lager av livsmedel, råmaterial och bränsle; igångsättandet av alla nedlagda företag; kontroll av sådd och skörd och marknadsföringen av alla jordbruksprodukter av bonderåden tillsammans med jordbruksarbetarnas organisationer; omedelbart avväpnande och upplösande av alla borgerliga militära organisationer; upprättande av arbetarnas självförsvär; amnesti för alla relationer med Sovjetryssland. Lenin kommenterade det öppna brevet mycket positivt.

Högerledarna i organisationerna till vilka det öppna brevet adresserades förkastade förslaget till enhetsaktion med kommunisterna, trots det faktum att arbetarna ställde sig positiva till en enad proletär front. (Noten översatt från engelska upplagan av *Collected Works* vol 42 av MF)

2. Att appellen om en *allmän* strejk var *fel* taktik eftersom det var fråga om en provokation från regeringens sida, vilken önskade i kampen dra in kommunismens *lilla fäste* (den del av centrum där kommunisterna redan hade majoriteten).

3. Sådana fel måste undvikas i framtiden, ty efter mordet på 20 000 arbetare under inbördeskriget genom högerns skickliga manövrer är läget i *Tyskland* säreget.

4. Att som ”kupp” eller t. o. m. ”Bakuninkupp” beteckna defensiven av hundratusentals arbetare (Brandler säger en *miljon*. Har han inte fel? Är han inte alltför *entusiastisk*? Varför finns det inga uppgifter om enskilda områden och städer???) är värre än ett fel; det är ett brott mot den revolutionära disciplinen. Eftersom Levi dessutom gjorde andra förseelser (som bör uppräknas exakt och synnerligen försiktigt) så har han gjort sig förtjänt av ett straff och med rätta uteslutits.

Uteslutningen bör *tidsbegränsas*, t. ex. ett halvår. Sedan kan han igen ansöka om inträde i partiet, och Kommunistiska internationalen rekommenderar att han upptas i partiet *om* han uppfört sig lojalt under denna tid.

Det här skriver jag endast på grundval av Levis och Brandlers broschyrer – något mer har jag inte läst. Brandler har visat – om han har gjort det – en sak, att Märzaktion inte var någon ”Bakuninkupp” [en *förolämpning* som Levi med rätta uteslöts för] utan en hjältemodig försvarsaktion av hundratusentals revolutionära arbetare. Men hur hjältemodigt det än var så *får man härefter inte* inlåta sig i en sådan strid, framprovocerad av en regering som redan, från och med januari 1919, genom provokationer dödat 20 000 arbetare, så länge kommunisterna ej innehar majoriteten över hela landet och inte bara i en liten del.

(Julidagarna 1917 var ingen Bakuninkupp. För en sådan värdering skulle vi ha uteslutit ur partiet. Julidagarna var en hjältemodig *offensiv*. Och den slutsats vi drog var att nästa hjältemodiga offensiv skulle vi inte börja *för tidigt*. Att öppna allmän strid för tidigt – det är sakens kärna när det gäller Märzaktion. Inte en kupp utan ett fel, mildrat genom hjältemodet i hundratusentals arbetares defensivaktion.)

Beträffande Šmeral. Går det inte att skaffa åtminstone 2-3 dokument?

Det skulle inte skada om det gick att för Komintern trycka minst 2 *dokument* (2-4 sidor) om varje land.

Vilka fakta finns det om Šmeral? Om Strasser?

Till det viktigaste som ej får glömmas: allt som i Radeks första teser berör ”avvaktandets parti” och dess fördömande måste bort. Allt skall strykas.

Om Bulgarien, Serbien (Jugoslavien?) och Tjeckoslovakien skall frågan ställas konkret, skilt, klart och exakt, just om dessa länder.

Är vi inte överens om detta föreslår jag att politbyrån sammankallas.

Den 10 juni 1921

Lenin

Publicerat ffg. i V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 52, 1965

V. I. Lenin, *Samlade verk*, 5:e ry. uppl., b. 52, sid. 265-269

Tal till försvar av Kommunistiska Internationals taktik (1 juli) *

Kamrater! Det är djupt beklagligt att jag måste inskränka mig till självförsvar. (*Skratt*) Jag säger djupt beklagligt, ty sedan jag studerat kamrat Terracinis tal och de ändringar som införts av tre delegationer har jag stor lust att gå över till angrepp, eftersom det egentligen är offensiva aktioner som behövs mot de åsikter som Terracini och de tre delegationerna försvarat. Ifall inte kongressen går till beslutsam offensiv mot sådana fel, mot sådana ”vänster”dumheter, är hela rörelsen dömd till undergång. Det är min djupa övertygelse. Men vi är organiserade och disciplinerade marxister. Vi får inte nöja oss med att tala mot enskilda kamrater. Vi ryssar är redan utleda på dessa vänsterfraser. Vi är organisationsfolk. Vid utarbetandet av våra planer måste vi gå organiserat tillväga och försöka finna den riktiga linjen. Det är naturligtvis ingen hemlighet för någon, att våra teser är en kompromiss. Men varför inte? Bland kommunisterna, som redan inkallat sin tredje kongress och utarbetat bestämda grundsatser, är kompromisser under vissa förhållanden nödvändiga. Våra teser, som lagts fram av den ryska delegationen, har studerats och förberetts på det omsorgsfullaste och är resultatet av långvariga överläggningar och rådslag med olika delegationer. De syftar till att fastställa Kommunistiska internationals huvudlinje, och de är särskilt nödvändiga nu, sedan vi inte endast formellt fördömt de verkliga centristerna, utan även uteslutit dem ur partiet. Detta är fakta. Jag måste ta dessa teser i försvar. Och när Terracini nu kommer och säger, att vi måste fortsätta kampen mot centristerna, och sedan berättar hur man ämnar föra denna kamp, så säger jag att om dessa ändringar skall beteckna en viss riktning, då måste man hänsynslöst bekämpa denna riktning, ty i annat fall finns det ingen kommunism och ingen Kommunistisk international. Det förvånar mig att KAPD inte har skrivit under dessa ändringar. (*Skratt*) Ty hör bara vad Terracini försvarar och vad som sägs i dessa ändringar. De börjar så här: ”På sid 1. spalt 1, rad 19 bör följande strykas: ‘Majoriteten.’ ” Majoriteten! Det är ytterst farligt! (*Skratt*) Vidare: i stället för ordet ”grundsatser” bör sättas ”mål”. Grundsatser och mål är två olika saker: i fråga om målen kommer ju också anarkisterna att vara överens med oss, eftersom också de är för utsugningens och klasskillnadernas avskaffande.

Det är inte många anarkister jag träffat och talat med i mitt liv, men jag har likväl sett dem tillräckligt. Ibland har det lyckats mig att bli sams med dem i fråga om målen, men aldrig när det gäller principerna. Principer är varken mål, program, taktik eller teori. Taktik och teori är inte principer. Vad är det som skiljer oss från anarkisterna i fråga om principerna? Kommunismens principer består i att proletariats diktatur upprättas och statligt tvång används under övergångsperioden. Det är kommunismens principer, men det är inte dess mål. Och de kamrater som lägger fram ett sådant förslag har begått ett fel.

För det andra heter det där: ”Ordet ‘majoritet’ bör strykas.” Läs det hela:

”Kommunistiska internationals tredje kongress tar itu med att granska taktikfrågorna under förhållanden, då det objektiva läget i en rad länder skärpts i revolutionär mening och då det organiserats en rad kommunistiska masspartier, vilka för övrigt i sin verkligt revolutionära kamp ingestades har övertagit den faktiska ledningen av arbetarklassens majoritet.”

Och nu vill man stryka ordet ”majoritet”. Om vi inte kan komma överens om så enkla saker, så förstår jag inte hur vi skall kunna samarbeta och föra proletariats till seger. Då är det inte att undra på, att vi inte heller kan uppnå samförstånd i principfrågan. Visa mig ett parti som

* Det slutligen av kongressen antagna dokumentet om taktiken, ”Tesar över taktiken”, ingår i dokument-samlingen [Kominterns tredje kongress](#). – Red

redan skulle behärska arbetarklassens majoritet! Terracini har inte ens tänkt på att anföra något exempel. Och det finns inte heller något sådant exempel.

Således: i stället för ”principer” bör sättas ordet ”mål”, och ordet ”majoritet” bör strykas. Tackar ödmjukast! Det går vi inte med på. Inte ens det tyska partiet – som är ett av de bästa – har arbetarklassens majoritet bakom sig. Det är ett faktum. Vi som står inför den svåraste kamp fruktas inte att uttala denna sanning, men här har vi tre delegationer som vill börja med en osanning, ty om kongressen stryker ordet ”majoritet” så visar den därmed att den vill ha en osanning. Det är alldeles tydligt.

Sedan kommer följande ändring: ”På sid 4, spalt 1, rad 10 bör ordet ‘Öppet brev’ osv strykas. Jag har idag redan hört ett tal som innehöll samma tanke. Men där var det helt naturligt. Det var i KAPD-medlemmen kamrat Hempels tal. Han sade: ”Ett öppet brev vore en opportunistisk handling.” Liknande åsikter har jag till mitt största beklagande och min djupaste skam redan hört på privat väg. Då man efter en så långvarig diskussion påstår att ”Öppet brev” vore opportunistiskt, så är det en skam och en skymf. Och här kommer kamrat Terracini och vill i tre delegationers namn stryka orden ”Öppet brev”. Vartill tjänar då kampen mot KAPD? ”Öppet brev” är en politisk mönsteråtgärd. Så heter det i våra teser. Och det måste vi ovillkorligen vidhålla. Det är ett mönster eftersom det är det första steget i en praktisk metod att kring sig samla arbetarklassens majoritet. Den som inte förstår att vi i Europa – där nästan alla proletärer är organiserade – måste erövra arbetarklassens majoritet, han är förlorad för den kommunistiska rörelsen, han kan aldrig lära sig någonting, ifall han ännu inte lärt sig detta under tre år av en stor revolution.

Terracini säger att vi segrade i Ryssland trots att partiet var mycket litet. Han är missnöjd med vad som sägs i teserna beträffande Tjeckoslovakien. Det finns här 27 ändringar, och om det föll mig in att kritisera dem skulle jag liksom vissa talare behöva tala minst tre timmar ... Det har här sagts att kommunistiska partiet i Tjeckoslovakien har upp till 300 000-400 000 medlemmar, att man måste dra till sig majoriteten, skapa en oövervinnlig styrka och fortsätta att dra till sig nya arbetarmassor. Terracini är redan färdig till angrepp. Han säger: om vi redan har 400 000 arbetare i partiet, vad skall vi då med fler till? Stryk! (*Skratt*) Han är rädd för ordet ”massor” och vill utplåna det. Det är inte mycket kamrat Terracini har förstått av den ryska revolutionen.

I Ryssland utgjorde vi ett litet parti, men vi hade dessutom även majoriteten av hela landets arbetar- och bondedeputerade-sovjeter med oss. (*Utrop: ”Riktigt!”*) Har ni någonting liknande? Vi hade nästan halva armén, som då uppgick till minst 10 miljoner man, på vår sida. Har ni kanske majoriteten av armén bakom er? Visa mig ett sådant land! Om kamrat Terracinis åsikter dessutom delas av tre delegationer, står inte allt rätt till inom internationalen. Då måste vi säga: ”Stopp! Till beslutsam kamp! Annars är Kommunistiska internationalen förlorat.” (*Sori i salen*)

Ehuru jag intar en försvarsställning (*Skratt*), måste jag på grund av min erfarenhet säga att syftet med mitt tal och dess princip är att försvara de resolutioner och teser som vår delegation föreslagit. Naturligtvis vore det pedanteri att säga att inte en enda bokstav i dem får ändras. På min lott har fallit att läsa igenom åtskilliga resolutioner, och jag vet mycket väl att man skulle kunna göra förträffliga ändringar i varje rad av dem. Men det vore pedanteri. Om jag nu emellertid förklarar att i politisk mening inte en enda bokstav får ändras, så är det därför att ändringarna enligt min mening har en bestämd politisk karaktär och leder in på en väg som är skadlig och farlig för Kommunistiska internationalen. Såväl jag som vi alla och den ryska delegationen måste därför vidhålla, att inte en enda bokstav i teserna ändras. Vi har inte endast fördömt våra högerelement – vi har kört ut dem. Men om kampen mot högerelementen görs

till en sport, som Terracini gör, så måste vi säga: ”Nu är det nog! Annars blir faran alltför allvarlig!”

Terracini försvarade teorin om den offensiva kampen. I detta sammanhang föreslås i de mångomtalade ändringarna en två till tre sidor lång formulering. Vi behöver inte läsa dem. Vi vet vad det står där. Terracini har helt klart sagt vad det är fråga om. Han försvarade offensivteorin och pekade på ”dynamiska tendenser” och ”övergång från passivitet till aktivitet”. I Ryssland har vi redan tillräcklig politisk erfarenhet av kamp mot centristerna. Redan för 15 år sedan bekämpade vi våra opportunister och centrister och likaså mensjevikerna, och vi segrade inte bara över mensjevikerna, utan också över halvanarkisterna.

Om vi inte hade gjort detta, så skulle vi inte ha varit i stånd att behålla makten i våra händer i tre och ett halvt år, ja inte ens tre och en halv vecka, och vi skulle inte ha kunnat sammankalla en kommunistisk kongress här. ”Dynamiska tendenser”, ”övergång från passivitet till aktivitet” – allt detta är fraser som vänstersocialistrevolutionärerna riktade mot oss. Nu sitter de i fängelse, försvarar där ”kommunismens mål” och tänker på ”övergången från passivitet till aktivitet”. (*Skratt*) Att argumentera som man gör i de föreslagna ändringarna är omöjligt, ty det finns varken marxism, politisk erfarenhet eller argumentation i dem. Har vi kanske i våra teser utvecklat en allmän teori om den revolutionära offensiven? Har Radek eller någon annan av oss gjort någon liknande dumhet? Vi har talat om offensivteorin med hänseende till ett alldeles bestämt land och en alldeles bestämd period.

Från vår kamp mot mensjevikerna kan vi anföra fall, som visar att man redan före den första revolutionen kunde påträffa personer som betvivlade att ett revolutionärt parti måste leda offensiven. Om sådana tvivel kom till synes hos någon socialdemokrat – på den tiden kallade vi oss alla så – gick vi till kamp mot honom och hävdade att han var opportunist och att han ingenting begrep av marxism och av ett revolutionärt partis dialektik. Kan väl partiet strida om huruvida en revolutionär offensiv överhuvud taget är tillåtlig? För att finna sådana exempel måste man hos oss gå femton år tillbaka. Finns det sådana öppna eller maskerade centrister som skulle bestrida offensivteorin, så måste de omedelbart uteslutas. Denna fråga kan inte framkalla dispyter. Men det faktum att vi än idag, sedan Kommunistiska internationalen existerat i tre år, strider om ”dynamiska tendenser” och om ”övergång från passivitet till aktivitet”, det är en skam och en nesa.

Vi har ingen strid härom med kamrat Radek, som utarbetat dessa teser tillsammans med oss. Kanske det inte var alldeles riktigt att i Tyskland börja tala om den revolutionära offensivens teori när den verkliga offensiven inte var förberedd. Marsoffensiven utgör likväl ett stort steg framåt, oavsett de fel dess ledare gjorde. Men det betyder ingenting. Hundratusentals arbetare kämpade hjältemodigt. Hur modigt KAPD än kämpade mot bourgeoisin måste vi säga det samma som kamrat Radek sade om Hölz i en rysk artikel. Om någon, även en anarkist, kämpar hjältemodigt mot bourgeoisin är det naturligtvis en stor sak, men om hundratusenden kämpar mot socialförrädarnas nedriga provokationer och mot bourgeoisin är det ett verkligt steg framåt.

Det är mycket viktigt att förhålla sig kritiskt till sina fel. De var vad vi började med. Om någon efter en kamp som hundratusenden deltagit i uttalar sig mot denna kamp och betar sig så som Levi, så måste han uteslutas. Det har också skett. Men vi måste dra lärdom av det. Hade vi verkligen förberett en offensiv? (*Radek*: Vi hade inte ens förberett ett försvar.) Ja, offensiv hade det bara varit tal om i tidningsartiklar. Tillämpningen av denna teori på marsoffensiven i Tyskland 1921 var oriktig – det måste vi erkänna – men på det hela taget är teorin om den revolutionära offensiven alls inte oriktig.

I Ryssland segrade vi, och därtill med sådan lätthet, därför att vi hade förberett vår revolution under det imperialistiska kriget. Det var det första villkoret. Tio miljoner arbetare och bönder var beväpnade hos oss, och vår paroll var: omedelbar fred till varje pris. Vi segrade, därför att de breda bondemassorna var revolutionärt stämda mot storgodsägarna. Socialistrevolutionärerna, anhängarna av Andra och 2 1/2-internationalen, utgjorde i november 1917 ett stort bondeparti. De krävde revolutionära åtgärder, men som sanna hjältar av Andra och 2 1/2-internationalen hade de inte mod nog att handla revolutionärt. I augusti och september 1917 sade vi: ”Teoretiskt kämpar vi mot socialistrevolutionärerna liksom förut, men praktiskt är vi beredda att godkänna deras program, eftersom endast vi kan genomföra det.” Vi gjorde som vi sagt. Bönderna, som var stämda emot oss i november 1917 efter vår seger och som mestadels skickade socialistrevolutionärer till konstituerande församlingen, vann vi över på vår sida, om inte efter några dagar – som jag oriktigt förmodade och förutsade – så dock efter några veckor. Skillnaden var inte så stor. Visa mig ett land i Europa, där ni skulle kunna vinna över böndernas flertal på er sida inom några veckor? Kanske Italien? (*Skratt*) När man säger att vi segrade i Ryssland trots att vi hade ett litet parti, så bevisar man endast att man inte förstått den ryska revolutionen och inte alls begriper hur en revolution skall förberedas.

Vår första åtgärd var att skapa ett verkligt kommunistiskt parti för att veta vem vi talar med och vem vi kan hysa fullt förtroende för. Första och andra kongressens paroll var: ”Ner med centristerna!” Om vi inte längs hela linjen och i hela världen gör oss av med centristerna och halvcentristerna, vilka vi i Ryssland kallar mensjeviker, så kan vi inte ens tillägna oss kommunismens ABC. Vår första uppgift är att skapa ett verkligt revolutionärt parti och att bryta med mensjevikerna. Men det är endast en förberedande skola. Vi har redan sammankallat vår tredje kongress, men kamrat Terracini upprepar liksom förut att den förberedande skolans uppgift består i att driva bort, förfölja och avslöja centristerna och halvcentristerna. Tackar ödmjukast! Vi har redan sysslat tillräckligt med detta. Redan på andra kongressen sade vi att centristerna är våra fiender. Men man måste ju gå framåt. Sedan man organiserat sig i ett parti består nästa steg i att lära sig förbereda revolutionen. I många länder har vi inte ens lärt oss att leda. Vi segrade i Ryssland därför att vi på vår sida inte bara hade den obestridliga majoriteten av arbetarklassen (under valen 1917 var det övervägande flertalet arbetare med oss mot mensjevikerna!), utan också därför att halva armén omedelbart efter vårt maktövertagande och nio tiondelar av bondemassorna inom några veckor hade övergått till oss; vi segrade därför att vi inte tog vårt eget agrarprogram utan socialistrevolutionärernas och genomförde det i praktiken. Vår seger bestod just i att vi förverkligade socialistrevolutionärernas program; därför blev denna seger så lätt. Är det möjligt att ni i väst kan ha sådana illusioner? Löjligt! Jämför de konkreta ekonomiska förutsättningarna, kamrat Terracini och ni alla som skrivit under ändringsförslagen! Trots att majoriteten så fort gick över på vår sida var de svårigheter som reste sig framför oss efter segern mycket stora. Vi slog oss likväl igenom, emedan vi behöll i sikte inte endast våra mål, utan även våra principer och emedan vi i vårt parti inte tolererade personer som teg om principerna och talade om mål, ”dynamiska tendenser” och ”övergång från passivitet till aktivitet”. Man kanske anklagar oss för att vi föredrar att hålla sådana herrar i fängelse. Men på annat sätt är ingen diktatur möjlig. Vi måste förbereda diktaturen, och det består i kamp mot dylika fraser och dylika ändringar. (*Skratt*) Överallt i våra teser talas det om massan. Men, kamrater, man måste ju förstå vad som menas med massa. KAPD, kamraterna till vänster, missbrukar alltför mycket detta ord. Men inte heller kamrat Terracini och alla de som undertecknat dessa ändringar vet vad som menas med ordet ”massa”.

Jag har redan talat alltför länge; därför skulle jag bara vilja säga några ord om begreppet ”massa”. Begreppet ”massa” förändras allt eftersom kampens karaktär förändras. I början av kampen var det tillräckligt med några tusen verkligt revolutionära arbetare för att man skulle kunna tala om massa. Om partiet lyckas dra inte bara sina medlemmar in i kampen, om det

lyckas rycka upp även partilösa, så är detta redan början till en erövring av massorna. Under våra revolutioner förekom fall då några tusen arbetare utgjorde en massa. I vår rörelses historia, i historien om vår kamp mot mensjevnikerna finner ni många exempel på att det i en stad var tillräckligt med några tusen arbetare för att göra masskaraktären påtaglig. Om några tusen partilösa arbetare, som vanligen lever ett källborgerligt liv och släpar fram sin eländiga tillvaro utan att någonsin ha hört talas om politik, börjar handla revolutionärt, så har ni framför er en massa. Om rörelsen breder ut sig och stärks övergår den småningom i en verklig revolution. Detta såg vi i de tre revolutionerna 1905 och 1917, och även ni kommer att få förvissa er härom. När revolutionen redan är tillräckligt förberedd blir begreppet ”massa” ett annat: några tusen arbetare utgör inte längre en massa. Detta ord börjar betyda någonting annat. Begreppet ”massa” förändras i den meningen att man därmed förstår majoriteten, och inte helt enkelt arbetarmajoritet, utan majoriteten av alla utsugna; en annan uppfattning är oacceptabel för en revolutionär, varje annan betydelse av detta ord blir obegriplig. Det är möjligt att även ett litet parti, exempelvis det engelska eller det amerikanska, som väl studerat den politiska utvecklingens gång och gjort sig förtroget med de partilösa massornas liv och vanor, i ett gynnsamt ögonblick kommer att framkalla en revolutionär rörelse (kamrat Radek hänvisade till gruvarbetarnas strejk som ett gott exempel). Om ett sådant parti träder fram med sina paroller i ett sådant ögonblick och får miljoner arbetare att följa det, så har ni framför er en massrörelse. Jag finner det inte absolut omöjligt att en revolution kan inledas av ett mycket litet parti och föras till ett segerrikt slut. Men man måste veta med vilka metoder man skall dra massorna över på sin sida. För den skull måste man grundligt förbereda revolutionen. Men här uppträder kamrater och förklarar att vi omedelbart bör avstå från kravet på ”stora” massor. Dessa kamrater måste bekämpas. Utan grundliga förberedelser kommer ni inte att tillkämpa er seger i ett enda land. Ett mycket litet parti är tillräckligt för att få massorna med sig. I vissa ögonblick är stora organisationer inte nödvändiga.

Men för en seger måste man ha massornas sympati. Det är inte alltid nödvändigt med absolut majoritet; men för att segra och för att behålla makten måste man inte endast ha arbetarklassens majoritet – jag använder här termen ”arbetarklass” i västeuropeisk mening, dvs för industriproletariatet – utan även majoriteten av de utsugna och arbetande på landsbygden på sin sida. Har ni tänkt på det? Finner vi i Terracinis tal ens den minsta antydning till en liknande tanke? Där talas det bara om ”dynamisk tendens” och om ”övergång från passivitet till aktivitet”. Har han med så mycket som ett ord berört försörjningsfrågan? Emellertid kräver arbetarna mat, ehuru de också kan uthärda och svälta mycket, vilket vi i viss utsträckning sett i Ryssland. Därför måste vi dra inte endast arbetarklassens majoritet över på vår sida, utan även majoriteten av de arbetande och utsugna på landsbygden. Har ni förberett detta? Nästan ingenstades.

Jag upprepar alltså: jag måste oreserverat försvara våra teser, och jag anser mig förpliktad att göra det. Vi har inte bara fördömt centrister, utan också kört ut dem ur partiet. Nu måste vi vända oss mot ett annat håll, som vi också anser farligt. Vi måste säga kamraterna sanningen i den allra hövligaste form (och i våra teser har det sagts älskvärt och artigt), så att ingen skall känna sig förnärad: vi står nu inför andra och viktigare frågor än attackerna mot centristerna. Denna fråga har vi fått nog av. Den är redan litet tråkig. I stället skulle kamraterna ha lärt sig att föra verkligt revolutionär kamp. De tyska arbetarna har redan börjat göra det. Hundratusentals proletärer har stridit hjältemodigt i detta land. Var och en som uttalar sig mot denna kamp måste omedelbart uteslutas. Men därefter får man inte syssla med tomt prat, utan man måste omedelbart börja ta lärdom och lära sig av de begångna felen hur man bättre skall organisera kampen. Vi får inte dölja våra fel för fienden. Den som är rädd för det är ingen revolutionär. Tvärtom, om vi öppet förklarar för arbetarna: ”Ja, vi har begått fel”, så betyder det att de inte kommer att upprepas i morgon och att vi bättre förstår att välja tidpunkt. Om

majoriteten av de arbetande under själva kampen visar sig stå på vår sida – inte bara arbetarnas flertal, utan majoriteten av alla utsugna och förtryckta – då kommer vi verkligen att segra. (*Långvariga stormande applåder*)

Tidningsreferat publicerat den 5 juli 1921 i *Pravda* nr 144 och *Izvestija VtsIK* nr 144

Publicerat in extenso i *Tredje Kominternkongressens bulletin* nr 11, den 8 juli 1921

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 44, s 23-33